

Dziennik KRAJ wychodzi codziennie rano z wyjątkiem dni poświęconych.
Numer pojedynczy w Krakowie i Lwowie kosztuje 5 centów.

Przedpłata wynosi:

	rocznie kwart.	mies.
w Krakowie	12 złr. — 3 złr. — 1 złr.	
w Austrii z przesyłką 16 „ 4 „ 1 „ 40.		
w Niemczech	12 tal. — 3 tal. — 1 tal.	
w Francji	80 fr. — 20 fr. — 7 fr.	
w Serbii, Włoszech, Rumunii i Szwajc. 48 fr. — 12 fr. — 4 fr.		
w Turcji	64 „ 16 „ 6 „	
w Belgii	56 „ 14 „ 5 „	

KRAJ

Przedpłata przyjmuje Administracja dz. Kraj, urzędu pocztowe austriackie i zagraniczne, oraz niżej wymienione agencje.
Redakcja, Administracja i Ekspedycja miejscowa w Krakowie ul. Mikołajska 1. 435.
Listów niefrankowanych nie przyjmuje się.
Reklamacje nieopieczętowane wolne od opłaty i uwzględnia się je tylko w terminie 8 dni. — Rękopisów nie zwraca się.

Cena ogłoszeń (inseratów).

w pierwszym umieszczeniu wiersz . . . 8 cent.
w każdym następnym umieszcz. wiersz 5 „
Stempel od każdorazowego umieszczenia 30 „
Ogłoszenia przyjmuje administracja i agencje

Agencje przyjmujące przedpłatę. W Krakowie: M. Dworski. Skład papieru Ż. J. Wywiłkowskiego, handel Wieruchowskiego. — W Lwowie: Księgarnia Gubrynowicza i Szmidta.

Agencje przyjmujące ogłoszenia. W Krakowie: Marjan Dworski. — W Lwowie: Agencja dzienników A. J. Piatkowskiego. — W Tarnowie: Księgarnia Gazdy. — W Wiedniu: B. Wołowski Administrateur de la Gazette des Etrangers, Wien Kolovratring 9. — Hasenstein & Vogler, Neuer Markt Nr. 11. — Oppelik, Wolzeile Nr. 22. — Rudolf Mosse, Seilerstätte Nr. 2. — Filip Löb, biuro anonsów, Wolzeile Nr. 2. — W Pradze: Ferdinandsstrasse Nr. 38. — W Berlinie, Monachjum, Zürichu i St. Gallen: Rudolf Mosse München, Windermachergasse, 3. — W Hamburgu, Frankfurt nad Menem, Berlinie i Lipsku, Bazylei, Zürichu, St. Gallen, Genewie i Sztutgardzie: Hasenstein & Vogler. — W Paryżu: Księgarnia Władysława Mickiewicza „Librairie de Luxembourg rue de Tournon 16.“

Kraków 13 maja.

Ministerstwo, które zdołało przeprowadzić reformę wyborczą, naturalnie musi chcieć, aby przyszła do skutku także zreformowana rada państwa; gdyż próżne jej ławki stałyby się hasłem upadku dzisiejszego gabinetu. Że zaś nawet malowana rada państwa nie mogłaby istnieć bez Polaków, nie dziw, że ministerstwo chce ich gwałtem do niej wciągnąć. Nominacja ministra-rodaka nie miała też innego celu; a że gabinet cel osiągnął, dowiodła tego uchwała zjazdu poselskiego we Lwowie, o której wczoraj wypowiedzieliśmy nasze zdanie. Tu jeszcze tylko musimy zapytać naszych posłów, czy zamianowanie pana Ziemiałkowskiego ministrem tak dobrze usposobiło ich dla rządu, że przez uchwałę swoją dali mu niejako wotum zaufania? Bo oprócz tej jednej nader dwuznacznej koncesji, która tak dobrze może nam wyjść na pożytek, jak na szkodę, nie otrzymaliśmy jeszcze od gabinetu Auersperga nic tak ważnego, co by nas zmuszało do przymilania się jemu i stawiania programu, nie oglądając się na całą opozycję antycentralistyczną. Przesilenie giełdowe coraz to groźniejsze przybiera rozmiary, — piszemy o nim niżej.

Rząd pruski nie tylko pozwala sobie dowolnie rozrządzać sumieniem polskiej młodzieży w szkole, narzucając jej takich nauczycieli religii, którzy nie mają prawa tej nauki wykładać; ale nawet targa się na prawa rodziny. Prywatne bowiem nauczanie religii po polsku po za obrębem szkoły uważa za istnienie szkoły pokątnej, każe sobie o tym donosić i zapowiada, że nie ścierpi, aby gdziekolwiek młodzież polska pobierała prywatne lekcje religii.

Dzienniki pruskie poświęcają mniej więcej długie artykuły stosunkom między Prusami, Austrią i Rosją. *Spener. Ztg.* dowiaduje się z okazji powrotu cesarza Wilhelma z Petersburga, że potęga Prus nie zagraża w niczem niemieckim prowincjom austriackiej monarchii; *Elberf. Ztg.* zaś uważa potrójne przymierze za niemożliwe dlatego, że Austrią i Rosją nie mogą iść ze sobą w parze w kwestji wschodniej. Wszakże nie wpływa ztąd bynajmniej, ażeby między Rosją i Prusami nie stanął w Petersburgu jaki układ osobny. Dowiemy się o tym niezawodnie w czasie pobytu obojga ukoronowanych przyjaźni w Wiedniu, dokąd będą im także towarzyszyć ich kancelarje dyplomatyczne.

Telegraf potwierdził spodziewane zwycięstwo republikańskich i radykalnych kandydatów na wyborach niedzielnych we czterech departamentach francuskich. Rzeczpospolita zwyciężyła w Lugdunie, Blois i Limoge; zwłaszcza wybór Ranc'a w Lugdunie jest bardzo znaczący. W jednym tylko departamencie Charente Inférieure przeszedł bonapartysta. Z wyjątkiem Korsyki, departament ten jest siedzibą najwyższych sympatii imperjalistowskich; w nimto wybrano także zmarłego niedawno markiza de Chasseloup-Laubat, byłego ministra, prezydenta rady stanu i senatora cesarstwa. Uchodzi to za pewnik, że przy otwarciu izby rząd wersalski postawi wniosek o stanowczym ogłoszeniu rzeczypospolitej. Jeżeli takowy będzie przyjęty, prawdopodobnie przejdą także ustawy konstytucyjne, wypracowane w Elysée, gdyż są naturalnym następstwem owego wniosku. Lecz co do nowego prawa wyborczego, niema jeszcze zgody całkowitej; porozumienie stanęło tylko w dwóch punktach: w zmniejszeniu liczby deputowanych z 750 na 500, i w głosowaniu listami okręgowymi, nie departamentowymi.

Papież nie jest chory, ale ogólna słabość organizmu nie ustaje — tak brzmią

doniesienia urzędowe. W wieku Piusa IX ogólna słabość organizmu jest zapowiedzią blizkiej śmierci. Zresztą grono kardynałów nie opuszcza Watykanu, w oczekiwaniu chwili stanowczej, a *Mém. Diplom.* zajmuje się kwestją konklawe, i sądzi, że obok Austrii, Francji, Hiszpanji i Portugalji, Włochy i Niemcy także się odwołają do prawa ekskluzywy. Co do widoków polityki niemieckiej w tej sprawie, następujący ustęp zasługuje na uwagę: „Od pontyfikatu Flamandczyka Adryana przyjęto jako zasadę, że każdy papież powinien być Włochem. Otóż zapewniają, że dyplomacja niemiecka zaprotestuje przeciw temu zwyczajowi, zarówno sprzecznemu z zasadą katolicyzmu jak z religijnym uczuciem innych narodów. W Berlinie otwarcie mówią, że jeżeli Watykan i Kwirynał przy owym zwyczaju obstawać będą, przyspieszy to tylko schizmę pomiędzy kościołem rzymskim a Niemcami. Dalej dyplomacja niemiecka żąda reformy kolegium kardynałów. Aż do r. 1225 liczba ich chwała się między 24 a 52, a i dziś jeszcze tak jest. Niemiecy mężowie stanu nie przeciw liczbie nie mają; ale sądzą, że różne narodowości nie są w kolegium sprawiedliwie reprezentowane. Obecny kardynałów jest tylko 12, a Francja ma najwięcej; Niemcy tylko jednego, Austrią dwóch. Takie są w gruncie zapatrywania co do wyboru papieża — państw, które się grupują około berlińskiego gabinetu.“

W sobotę rozpoczęły się w Hiszpanji wybory do Cortes constituyentes. Dotychczas wybrano tylko biura wyborcze; ale rezultat tych przedwyborów tak w Madrycie, jak w prowincjach wypadł na korzyść republikanów federalnych. Wybory do izby mają również wypaść w tym duchu. Wyłącznie federalistyczny charakter przyszłej reprezentacji krajowej nie ulega wątpliwości. Jako wynik takiego sądu, trzeba uważać podaną w *Diario de Zaragoza* wiadomość, że między dowódcą armji północnej a karlistami stanie układ, zapewniający autonomję kraju Basków i Nawarry. Obie te prowincje mają tworzyć jeden kanton przyszłej federacji hiszpańskiej.

R. *Mir* dowiaduje się, że na teatrze wojny azjatyckiej zaszedł ważny dla Rosji wypadek. Bucharowie połączyli się podobno jawnie z Chiwańcami; w urzędowych kołach petersburskich obiega telegram, zwiastujący, że pewien pułkownik ze sztabu generała Kaufmanna został przez Bucharów schwytany i na pal wbit. Wiadomość ta potwierdziłaby niejako przepowiednię *Daily Telegraph*, że wojna z Chiwą nie obejdzie się bez wojny z Bucharą.

GIEŁDA

a systemy polityczne w Austrii.

Świeża katastrofa, która wybuchła na giełdzie wiedeńskiej i jak grom z jasnego nieba spadła na tryumfujący obóz centralistów, jaskrawem światłem oświeciła całe pole walk politycznych w Austrii i więcej jak wszelkie teorie i rozumowania polityczne uwatydniła całą różnicę zasad między dwoma systemami ściągającami się od kilku lat w Austrii — między centralizmem i federalizmem.

W jaskrawem świetle tej katastrofy występuje jasno jak nigdy jeszcze prawdziwa istota obu tych systemów politycznych. Nie trzeba na to rozumować, aby dziś poznać, czem jest centralizm. Spójrzcie tam do Wiednia, kto tylko oczy ma i patrzy! Na bramie giełdy wiedeńskiej wypisał centralizm krwawymi głoskami najlepszą definicję swę istoty, a choć banki i p. minister finansów

spieszą milionowymi banknotami zmyć z giełdy wiedeńskiej ten fatalny napis — wychodzi on jednak na wierzch jak owa w bajce plama krwawa na zaczarowanym kluczu. Bo i giełda jest kluczem do rozwiązania zagadki centralizmu i zwoźniczej potęgi jego.

Zdzierać prowincje i bogacić jedną stolicę, wyzyskiwać ludy na korzyść jednego miasta — oto istota centralizmu.

Tworzyć fikcyjne wartości, zakładać niezliczone instytucje bankowe, wyciągać za pomocą nich ostatni grosz z kieszeni ławowiernych w całej monarchji a następnie pewnego poranku zamknąć targ pieniężny i oświadczyć, że to wszystko był szwindel tylko — oto postępowanie klikki centralistycznej.

A wie ona dobrze co robi; na całym tym spektaklu traci tylko prowincje i ławowierni ich ludność, która daje się uwodzić świetnym pozorom stolicy. Klika na tym nie traci, bo i bank narodowy w pomoc jej przyjdzie milionami swemi i p. minister finansów sięgnie do kieszeni; nie swę! — ale do kieszeni ludów i synnie milionami, aby broń Boże jakiś tam wiedeński giełdzysta nie zrujnował się.

Na giełdzie bowiem wiedeńskiej, na fikcyjnych przez nią wyprodukowanych wartościach stoi system centralistyczny. Bo jest to system, który gnębi wszelką pracę uczciwą, który wyciąga ostatni grosz z kieszeni chłopów i podkopuje byt właścicieli ziemskiego — a wszystko to *ad majorem gloriam* Wiednia i giełdy wiedeńskiej!

Federalizm natomiast nie uznaje uprzywilejowanego ogniska zbytków i bogactw, federalizm chce zasłonić prowincje i kraje przed żarłocznością Wiednia; federalizm chce kraje zorganizować jako niezawisłe od giełdy wiedeńskiej organizmy polityczne, federalizm chce obalić szwindel giełdowy, podnieść lud wiejski po prowincjach, prowincjonalne miasta wyemancypować z pod ucisku finansowego Wiednia a właścicieli ziemskich w krajach koronnych uchronić od ruiny przez podniesienie wartości ziemi nie tylko na Ringstrasse, ale także po prowincjach i krajach koronnych.

Patrząc się ze stanowiska ekonomicznego na walkę tych dwóch systemów politycznych, centralizm znaczy to samo co ruina krajów na korzyść Wiednia, a federalizm znaczy: podniesienie dobrobytu każdej prowincji chociażby kosztem Wiednia.

Dopięcie tego ostatniego celu dziś bliższym jest i łatwiejszym niż kiedykolwiek; bo dziś ogół ludności w świetle ostatniej katastrofy finansowej poznaje zgubne cele centralizmu. Trzeba tylko, aby ci, którzy stoją u steru polityki narodowej, stali się prawdziwymi tłumaczami opinji ogółu i aby w postępowaniu swem kierowali się trafniemi instynktami ludów austriackich, które nienawidzą fatalne gospodarstwo centralistyczne i okrzykiem radości powitają jego upadek.

Korespondencje „Kraju“.

Lwów 12 maja.

C. [Wybory do rady miejskiej. — Zjazd posłów. — Minister Ziemiałkowski.]

W celu porozumienia się w sprawie wyborów uzupełniających do rady miejskiej odbyło się wczoraj zgromadzenie wyborców pod przewodnictwem p. Bałutowskiego.

Jedyną sprawą, jaką się to zgromadzenie zajmowało przez dwie godziny z górą, było ułożenie i przyjęcie listy członków komitetu wyborczego, któryby sprawę wyborów zgodnie z interesami miasta poprowadzić był w stanie.

Pan Dobrzański i spółnicy jego uwolnili jednak zgromadzenie od trudów układania listy kandydatów; przedłożyli bowiem już gotową listę, w której między 150 członkami zaledwie trzecia część liczyć się może do tak zwanej inteligencji, na której — Bogiem a prawdą — radzie naszej jeszcze bardzo zbywa. Prócz tego figuruje na owej liście jedenaście nazwisk żydowskich. Oczywiście, że przeciw tej liście powstały silne głosy, żądające wprowadzenia do komitetu sił inteligentnych, a nie — jak to lista proponuje — balastu niepotrzebnego.

Oparł się temu żądaniu p. Dobrzański broniąc listy z tego stanowiska, że przedewszystkiem do rady wprowadzić należy młodych przemysłowców, których tam dotąd wcale nie było.

Po p. Dobrzańskim przemawiał radny Piątkowski z wielką werwą, lecz o czem, tego wam powiedzieć nie mogę, bo choć słyszałem nie mogę się domyślać — ba gotów jestem nawet dać konia z ręką, jeżeli mi ktokolwiek z obecnych na owym zgromadzeniu a nawet sam mowca wytłumaczy, czego właściwie chciał i co powiedział.

Po wysłuchaniu tego jeneralnego mówcy, zgromadzenie z podziwienia godną rezygnacją przyjęło en bloc przedłożoną listę.

Zgromadzenie posłów, którzy dość licznie zjechali tu dla naradzenia się nad sposobem najskuteczniejszym przeprowadzenia bezpośrednich wyborów, ukończyło już swoją pracę.

Po długich naradach uchwalono wybrać komisję z 20 członków, która podzieloną będzie na dwie sekcje tak, że 11 członków między tymi sześciu posłów a pięciu nieposłów zajmie się kierownictwem przy wyborach we wschodniej Galicji, a 9ciu członków z których tylko 5 posłów — kierować będą wyborami w zachodniej Galicji. Uchwalono nadto iż w celu przeprowadzenia agitacji wyborczej w myśl większości kraju — mają być ustanowione komitety powiatowe.

Wypada mi tu zresztą nadmienić, że zgromadzenie to nie zajmowało się wcale rozbiorem różnolitych programów politycznych, jakkolwiek widziałem kilku posłów, którzy wielką mieli ochotę popisywać się ze swoją wysoką mądrością stanu. Zgromadzenie wyraziło tylko przekonanie, że w każdym razie przyszła delegacja w radzie państwa udział wzięć powinna.

Minister Ziemiałkowski powołał na sekretarza dotychczasowego radcę magistratu p. Lidla, zaś na radcę hrabiego Zaleskiego dotychczasowego radcę namiestnictwa.

Stary Sącz 11 maja.

W dniu 2 b. m. skończyły się u nas wybory do rady miejskiej. Rezultat takowych wypadł jak najpomyślniej. Mieszczanstwo tutejsze, przychylnie prawdomczasu, domagającemu się postępu na drodze oświaty, śmiało kroczy naprzód i przy każdym nowym wyborze daje niezbity dowód poczucia obywatelskiego i pieczy o swój własny dobrobyt i okazuje w każdej mierze coraz większy postęp.

Gdy podczas zeszłej kadencji zaledwie jednego, dla którego żył pewien rodzaj uszanowania, zdołał wciśnąć do rady miejskiej, to przy teraźniejszych wyborach powiodło się ich zabiegom oprócz tego jeszcze dwóch innych z tak zwanej inteligencji wprowadzić do téjże rady, którzy jednak według pojęć tutejszych nie posiadają warunków do korzystnego działania dla dobra miasta, tém mniej zaś do odpowiedniego reprezentowania rady na zewnątrz, albowiem brak im jednej nieodzownej znajomości, a tą jest: „zupewna nieświadomość czytania a przynajmniej nieortograficznej pisowni“, a po-

wtóre u jednego lub drugiego z nich trudno się dopatrzeć jednej koniecznej enoty: „posiadania co najmniej 1/4 połowy pola”. Te warunki popłacają u naszych mieszczan jak najwięcej i dlatego też nie ma się co dziwić, jeżeli, jak wybory do rady miejskiej, tak też za kilka dni i wybory na burmistrza w podobnym wypadku.

Cóżby się jednak stało, gdyby np. nowo wybrani radni okazali więcej świadomości rzeczy i zamiast hołdować mylniej swym zasadzie, ocknęli się choć już ponieważszo i przynajmniej na burmistrza wybrali jednego z tych trzech, o których wyżej mówiłem? Jakaby natenczas przybrała fizjognomję reprezentacja miasta, w jakim poszanowaniu mógłby być majątek gminy i o ile administracja cała ulepszonaby być mogła, nie mówiąc już nie o ściślejszym porządku, samiby się o tym wkrótce naocznie przekonali.

W nadziei, iż nowo wybrani panowie radni nad tem dobrze zastanowią się zechcą, ograniczam się obecnie temi kilkoma słowy, w przyszłym zaś liście moim udzielię wam różnych wiadomości o układaniu list wyborczych, o wypuszczaniu najwięcej opodatkowanych i z tego powodu o fałszywym podziale kół, jak najmniej różnych innych nowinek, o policji publicznego bezpieczeństwa, o policji zdrowotnej i tym podobnych rzeczach, należących do zakresu gospodarstwa miejskiego.

Poznań. — Po bliższem rozpatrzeniu się w projekcie do prawa, dotyczącym języka rządowego, bezwzględność dzisiejszego rządu i zaciekle nienawiść do narodowości polskiej, połączone z gwałtowną chęcią germanizowania, przedstawia się w całej nagości. Nowym projektem do prawa, jeżeli takowy będzie przyjętym — o czem zresztą wątpić nie można, znając serwilizm dzisiejszej reprezentacji pruskiej — rząd stawi część ludności polskiej w położeniu cudzoziemców, dla których państwo nie ma najmniejszych obowiązków, chociaż ludność ta ponosi wszelkie ciężary państwowe na równi z innymi mieszkańcami monarchji pruskiej.

Zatém ludność wiejska i miejska, dalej kobiety będą, odtąd mogły porozumiewać się z władzami rządowymi tylko przez tłumaczy prywatnych, a więc korzystać z tego prawa w sposób taki, jaki służy każdemu cudzoziemcowi przybywającemu do Prus. Dotychczas bowiem przy sądach i władzach administracyjnych kraju byli tłumacze urzędowi, odtąd zaś osoby nieumięjące po niemiecku mogą wyszukiwać tłumaczy w razie potrzeby, którzy będą mogli najdowolniej tłumaczyć wyjaśnienia świadków lub stron, albowiem wszystko pozostawia się tylko ustnej konferencji. Śladów tej konferencji żadnych nie pozostanie, bo protokółów w polskim języku nie wolno spisywać.

Ze sprawiedliwość i interesa miejscowej ludności na tem bardzo wiele ucierpią, nie ulega najmniejszej wątpliwości. Tłumacz niezwiązany żadną przysięgą a zbyt często nieznający doskonale któregośkolwiek z tych języków, może pleść duby smalone — jak to nawet dotychczas dość często się trafiało, chociaż tłumacze przysięgli byli poniekąd urzędnikami. Nowym projektem do prawa rząd znosi dawniejsze postanowienia ordynacji procesowej cywilnej, ordynacji kryminalnej, powszechnego prawa krajowego, kodeksu karnego, procedury karniej itd., gdzie w niejednym artykule prawa języka obcego były do pewnego stopnia szanowane.

Świadek — podług postanowień ordynacji cywilnej — powinien być słuchany we własnym języku przez tłumacza przysięgłego, a zeznania jego musiały być spisane w tymże języku w osobnym protokole.

Łatwo bardzo przewidzieć, jak zgubne będą następstwa zniesienia rzeczzonego artykułu. Znaczna część ludności polskiej będzie pozbawiona możności porozumiewania się z władzami, dochodzenia swych praw i poszukiwania krzywd, albowiem do tego wszystkiego trzeba będzie szukać człowieka, któryby to wyraził w języku niemieckim. Ani tłumaczenie ustaw, ani wydawanie osobnej edycji zbioru praw w językach polskim lub duńskim odtąd nie będzie miało miejsca.

Rząd w swęj gorączce germanizacyjnej zachodzi nawet nierównie dalej. Paragrafem drugim nowego projektu obowiązuje wszystkie ciała polityczne, a więc reprezentacje komunalne, korporacje szkolne

itd. do używania tylko języka niemieckiego. Zatém nieumięjący po niemiecku nie będzie mógł zostać ławnikiem lub reprezentantem gminy, ani brać udziału na zgromadzeniach gminy wiejskiej, albowiem wszelkie narady muszą odbywać się po niemiecku.

Dziennik Poznański, rozbiegając powyższe prawo językowe, wzywa deputowanych Polaków, aby z całą energją wystąpili przeciwko temu prawu, wyrządzającemu ludności polskiej tak wielką krzywdę; chociaż powodzenia tej opozycji bynajmniej rokować nie można, jednak jestto wyborna sposobność do odniesienia świetnego moralnego zwycięstwa.

Rejencja poznańska w nowym swym okólniku z dnia 8 b. m. daje nowy dowód, jaką jest wolność sumienia w dzisiejszych Prusach. Arcybiskup hr. Ledóchowski wydał dn. 7 lutego rb. okólnik, w którym wzywa proboszczów, ażeby w miejscowościach oddalonych od kościołów parafjalnych, lub w takich, gdzie księżom odjęto prawo dozoru szkolnego, postarali się o nauczycieli prywatnych, którzyby dzieciom udzielali nauki religji. Lecz rejencja poznańska za zgodą ministra wyznań wzywa okólnikiem radców ziemianiskich do rozciągnięcia dozoru nad temi lekcyjami, upatrując w nich tendencje wrogie dla państwa, a zarazem do odmawiania pozwolenia na udzielanie nauki religji.

Wykład religji według nauki kościoła jest zatém w dzisiejszych Prusach tendencją wrogą dla państwa!

Niemcy.

Pruska izba deputowanych zebrała się znowu po sześciu-tygodniowej przerwie. Na pierwszym posiedzeniu ławy sejmowe były prawie puste; czego najlepszym dowodem mogą służyć liczne prośby o urlop. Zresztą posłowie niezbyt spieszą z powrotem, albowiem w pierwszych dniach mniej ważne sprawy będą przedmiotem obrad. Na pierwszym posiedzeniu obradowano nad wnioskiem deputów. Brandta o zniesieniu rozporządzenia rządowego z d. 11 czerwca 1825 r. o wynagradzaniu właścicieli ziemskich za kamienie, piasek i żwir do budowania dróg szosowych brany z pól do nich należących. Komisarz rządowy Jacobi oświadczył wprawdzie, że reforma w tym względzie jest potrzebną, lecz że wniosek p. Brandta bynajmniej do celu nie prowadzi. Bezpłatne dostarczanie materiału do budowy dróg szosowych jest już dziś niesprawiedliwem, lecz w przyznawaniu prawa na wynagradzanie należy zachować wielką oględność. Posiadacze ziemscy winni w każdym razie dostarczać materiał do budowania dróg i w tym razie należy się starannie zabezpieczyć przeciwko bardzo łatwo mogącym wyniknąć nadużyciom. Po dłuższej dyskusji nad tym przedmiotem i powyższymi uwagami komisarza rządowego przekazano wniosek połączonym komisjom rolniczej i sprawiedliwości.

Na następnych posiedzeniach pruskiej izby deputowanych zajmowano się kwestją podziału wspólnych lasów w prowincji Hanowerze i kwestją podatku od spadków. Przedmiotem obrad najbliższych posiedzeń będzie reforma systemu opodatkowania i prawo kościelno-polityczne, które w izbie panów jak wiadomo uległy pewnej zmianie. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że zmiany te przez izbę poselską będą przyjęte, głównie może dlatego, żeby nie odwręcać przeprowadzenia ich w życie. Jak rząd nie wiele troszczy się o swoich urzędników, może za dowód posłużyć ta okoliczność, że prawo o dodatkowej płacy dla urzędników z powodu drożyzny, dotychczas jeszcze nie było publikowanem. To ociąganie się dało powód do interpe-lacji w izbie poselskiej ze strony p. Virchowa.

W parlamencie ostatnimi czasy toczyły się obrady nad wnioskiem pp. Schulze i Lesse żądającym wniesienia projektu do prawa, celem uregulowania stanowiska prawnego kas wzajemnej pomocy i pożytecznych czeladników i terminatorów, jakoteż i kas z których wyrobnicy biorą wsparcie na wypadek choroby lub kalectwa.

Wnioskodawcy starali się wykazać potrzebę podobnego prawa; sprawozdawca komisji petycyjnej również zdawał sprawozdanie nad petycjami dotyczącymi tego przedmiotu. Długie dyskusje nad tym wnioskiem dowiodły, że tego rodzaju sprawy należące w ogóle do kwestji socjalnej

budzą powszechne zajęcie. Wniosek pp. Lesse i Schulze został przyjęty z modyfikacją zaproponowaną przez dep. Stumm, w skutek której przyszedł projekt do prawa obejmie nie tylko wolne lecz i t. z. przymusowe kasy. Komisarz rządowy obiecał, że rząd do przyszłej sesji parlamentu wygotuje stosowny projekt do prawa. Wniosek dotyczący nakładania kar za złamanie kontraktu czysto ze strony wyrobników lub chlebobawców, z początku ma być przedłożony parlamentowi w formie interpelacji, na co podobno zgodziły się i inne frakcje parlamentu. (Głównymi autorami tego wniosku byli konserwatyści.) Wnioskodawcy chcą właśnie interpelować kanclerza, czy i kiedy rząd myśli wystąpić z podobnym projektem do prawa, i czy rada związkowa nie mogłaby z odpowiednim projektem już wystąpić w ciągu bieżącej sesji?

Projekt do prawa żądający na kosztą przeprowadzenia kolei państwowych w Alzacji i Lotaryngji, jakoteż i w Luksemburgu sumy 37,500,000 talarów znalazł w parlamencie większy opór, jak się można było spodziewać. Deputowany Richter uważał żadaną sumę za zbyt wysoką, doradzał przeprowadzanie kolei żelaznych na mniejszej przestrzeni kosztem Alzacji i Lotaryngji i t. d. Projekt ten na żądanie parlamentu przekazano komisji budżetowej. W czasie obrad nad prawem monetarnem w trzecim czytaniu, pomimo najsilniejszego oporu pruskiego ministra finansów i prezesa urzędu kanclerskiego w imieniu rady związkowej, przyjęto dwumarkówkę większością 130 przeciwko 102 głosom. Niewiadomo co w tym razie poczyni rada związkowa. Co się tyczy dwumarkówek być może rada związkowa i ustąpi, lecz uchwała parlamentu o pieniądzu papierowych nie znajdzie zapewne takiej popłaźliwości w radzie związkowej. Prawdopodobnie rząd związkowy już wygotował własny projekt dotyczący wycofania z obiegu pieniędzy papierowych i wypuszczenia nowych w stosunku dwóch marek na każdego mieszkańca. Nowe prawo prasowe wypracowane przez rząd niemiecki zatrzymuje nadsyłanie obowiązkowych egzemplarzy, zakaz zagranicznych czasopism, konfiskatę etc. i obostrza odpowiedzialność redaktorów.

Artyści i przemysłowcy mają zamiar podać wniosek do parlamentu o wzięcie pod opiekę prawa własności w dziedzinie sztuki i przemysłu.

Kronika potoczna i rozmaitości.

Kraków, 13 maja.

Senat akademicki naznaczył wczoraj na opróżnione od czasu śmierci doktora teologii prof. ks. Sosnowskiego probostwo ś. Anny, które zawsze udzielane być musi jednemu z profesorów wszechnicy jagiellońskiej, a którego patronat do tejże wszechnicy należy, ks. Janowi Drożdżewiczowi, doktorowi teologii, profesorowi wszechnicy krakowskiej i proboszczowi parafji ś. Michała. Administratorem tej parafji był ks. Chełmecki.

Dzisiaj uzyskał p. Karol Górski, Tarnowianin, auktant przy sądzie obwodowym w Rzeszowie, stopień doktora praw w uniwersytecie jagiellońskim.

W czytelni akademickiej odbył się wczoraj wieczorek muzykalno-literacki.

Messaż prezidenta. Na galerji rady miejskiej oczekiwano wczoraj z niecierpliwością — „messaższa”. Po zamknięciu posiedzenia, wyrażono nieukontentowanie, że „messaższa” pojawi się dopiero we czwartek.

Na tegoroczny konkurs krakowsko-lwowski ofiarował p. Ludwik Orzechowski, jak *Afisz* donosi, 100 zł. a hr. Fran. Żubieński 300 zł.

Jutro we środę odbędzie się w tutejszym sądzie karnym następujące ostateczne rozprawy: Józefa Baka o kradzież; Wojciecha Jamki o oszustwo; Heleny Madrelonki i Katarzyny Betownik o kradzież; Jana Kwiatkowskiego o kradzież; Alojzego Pazia o kradzież.

W drukarni p. Korneckiego rozpoczął się druk dzieła dr. Alberta Stoeckla, profesora zwyczajnego filozofji na akademji w Eichszta-dzie, p. t. „Logika i Noetyka.” Z drugiego, poprawnego wydania oryginału niemieckiego, za upoważnieniem autora, przełożył dr. Władysław Miłkowski.

Z giełdy wiedeńskiej wróciło już kilku żydów galicyjskich, którzy się w Wiedniu trudnili czynnościami giełdowymi. W Krakowie, gdzie chcieli dalej prowadzić swe interesa, podobno ich nie bardzo dobrze przyjęto.

Temi dniami namówił pewien wyrobnik z dworca kolei północnej znajomego chłopaka,

służącego w Nowej wsi pod Krakowem za parobka, ażeby dziewczę skradł korale z szyi, co tenże z niezwykłą zręcznością rzeczywiście wykonał. Obaj udali się potem na Kaźmierz i chcieli skradzione korale mające 46 zł. wartości sprzedać, ale policja ich przytrzymała i odstawiła natychmiast do aresztu.

Jak się dowiadujemy, zostanie obecnie także straż nocna miejska na nowo urządzona i umawia się obecnie oddział policyjny rady miejskiej z c. k. dyrekcją policji względem takiego urzędu służyć tej straży, ażeby rządowa straż policyjna wspierać mogła. Dobrze by też było, ażeby, jak to w innych miastach się praktykuje, także i straż rogatkowa niektóre obowiązki policyjne pełniła, np. nie wpuszczała żebraków do miasta i pilnowała, ażeby podejrzanych rzeczy z miasta niewynoszono.

Egzamina dojrzałości pokończone być mają w tym roku, według rozporządzenia rady szkolnej krajowej, w Galicji zachodniej do 15 a w Galicji wschodniej do 30 czerwca.

Nagrody za ocalenie życia. — C. k. na miastnictwo udzieliło Józefowi Terleckiemu nagrodę w kwocie 20 zł., za wyratowanie z pożaru na d. 17 listopada r. z. w Ustrzykach górnych służącego Juljanny Huszczakówny, i Florjanowi Baranowi w kwocie 25 zł., za wyratowanie z narażeniem własnego życia 5 letniego dziecka z pożaru na dniu 2 lutego b. r. w Sobolowie w starostwie bocheńskim.

Członkiem rady powiatowej podhajeckiej z grupy większych posiadłości ziemskich, wybrany został w dniu 5 b. m. p. Napoleon Gołaszewski, właściciel części Toustobab.

Gmina Sarnki górne w pow. rohatyńskim, obowiązała się podwyższyć uposażenie nauczyciela na 140 zł. rocznie z dodatkiem 9 korcy zboża i 1 sęga drzewa, a na potrzeby szkolne 10 zł. Właściciel tego majątku p. Alfred Młocki darował dom na szkołę i dopłacać się obowiązał rocznie 30 zł. dla nauczyciela i 9 zł. na opał; p. Konstanty Tchórznicki 20 zł. dla nauczyciela i 6 zł. na opał, a p. Jakób Bittner 5 zł. rocznie.

Gmina Tarnobrzeg i Dzików obowiązały się do założenia szkoły 4-klasowej w Tarnobrzegu oddać dotychczasowy dom szkolny na ten użytek, do czego hr. Jan Tarnowski przydał ogród, tudzież obowiązał się wypłacić 600 zł. na raz na urządzenie szkoły i zapisał wieczyste 15 sągów drzewa na opał szkoły. Rada powiatowa wypłaci na szkołę 480 zł., rada szkolna przyznała 460 zł. na urządzenie szkoły i dopłacać będzie rocznie po 260 zł.

Jarosławski oddział tow. pedagogicznego urządził w dniu 18 b. m. w Jarosławiu w publicznym ogrodzie przy dworcu kolejowym loterię fantową, z której czysty dochód obrocy ma być na założenie bursy imienia Kopernika, w części zaś na bibliotekę pedagogiczną. W razie niepogody odbędzie się loteria fantowa w pierwszym pogodnym dniu świątecznym, który po 18 maja nastąpi.

Szkoły nr. 19 zawiera, oprócz zwykłych rubryk, rozprawę „O nauce powtarzania czyli o szkole powtarzającej” i „Kilka słów o szkole ludowej wiejskiej.”

† **Marjan Dylewski** z Radziełowic, teśd dr. Ziemiańskiego, dr. praw, prezes rady pow., zmarł w Przemyślu dnia 12 b. m.

† **Franciszek Torosiewicz**, poseł na sejm krajowy, właściciel ziemski, zmarł we Lwowie dnia 10 b. m., przeżywszy lat 59.

We czwartek, jako w 25-tą rocznicę zniesienia pańszczyzny, urządził oddział tow. gospodarczego uroczystość w Zubrzy. — Klerycy duchownego seminarjum ruskiego we Lwowie, obchodzić będą także tę uroczystość w swoich t. z. „muzeach.”

Amasada włoska w Wiedniu otrzymała bardzo niepokojące wiadomości o zdrowiu Papieża.

W piątek zwidziło powszechną wystawę wiedeńską przeszło 4,000 osób za biletami płatnemi. Dzienniki wiedeńskie nazywają to stosunkowo licznym udziałem!

Mimo finansowej kryzysu jaka obecnie panuje w Wiedniu, bale i zabawy nie ustają, szczególnie w świecie dworskim. Przygotowują na wspaniałe przyjęcie gości pałace Laxenburg i Weillburg. Wycieczka dworu i książęcych gości na Semmering również jest projektowaną. Książę Milan serbski ma się zjechać z cesarzem rosyjskim podczas wystawy w Wiedniu.

Słynny zbrodniarz Paweł Zsoldos, który pokolei zamordował ojca, matkę, brata i żonę, został w Peszcie skazany na śmierć.

Dr. Karol Libelt zachorował podobno ciężko na oczy.

Toruń będzie także na nowo obwarowany. Prace około rozprzeźnienia i ulepszenia twierdzy toruńskiej rozpoczął się mają jeszcze w ciągu b. r., a ukończone będą najdalej w r. 1879. Dla uchronienia miasta od bombardowania założy 8 wysuniętych warowni w takiej od miasta odległości, aby między niemi a obwa-

rowaniami zostało dosyć miejsca na pomieszczenie nawet znacznie większych oddziałów wojska. Według zdania znawców, twierdząca toruńska po przebudowaniu i rozprzestrzenieniu większa będzie miała rozległość niż Metz w czasie ostatniej wojny. Z owych 8 wysuniętych warowni, 5 stanowią po prawym, 3 razem z przyczółkiem mostowym (Brückenkopf) po lewym brzegu Wisły.

W Częstochowie właściciel młyna parowego p. Kohn wybudował i urządził wielkich rozmiarów fabrykę papieru pakunkowego i tektur, zatrudniającą przeszło 200 robotników. Do wyrabiania masy papierowej używa prawie wyłącznie słomy.

Księgarnia Gebethnera i Wolffa w Warszawie, wydała świeżo bardzo piękne dzieło Brehma: „Życie i obyczaje zwierząt” z licznymi i bardzo pięknymi ilustracjami. W ogóle księgarnia ta co chwila z nowymi występuje publikacjami i niezmordowaną jest w podtrzymywaniu ruchu literackiego u nas.

John Stuart Mill, jeden z największych myślicieli nowożytnych i najsławniejszych ludzi zmarł w Awegnonie. Zmarły jako filozof i ekonomista był twórcą nowych dróg na polu umiejętności społecznych. Strata, jaką poniosła nauka, której był filarem, i literatura angielska której był ozdoba, nie dadzą się ocenić. Zmarły był synem Jakóba Stuarta, w swoim czasie dość znanego historyka i ekonomisty, urodzony w r. 1806. Działalność jego autorska poczyniła się w r. 1835, kiedy objął redakcję *Westminster Review* i uczynił je najznakomitszym czasopismem naukowym w Anglii. W r. 1843 wyszło jego najślawniejsze dzieło „System logiki racjonalnej i indukcyjnej” 2 tomy, które stanowiły epokę w umiejętności. W r. 1848 wyszło drugie również pomnikowe dzieło: „Zasady ekonomii politycznej” 2 tomy. Oba te dzieła przetłumaczone na wszystkie prawie języki europejskie doczekały się licznych wydań. Wielkiego także znaczenia są jego mniejsze pisma: „O rządzie reprezentacyjnym”, „O wolności”, „Poddaństwo kobiet”. Wszystkie cztery powyższe dzieła wyszły w przekładzie polskim, zaś „System logiki” ma wyjść wkrótce w Warszawie w „Bibliotece filozofii pozytywnej” wydawaną przez redakcję *Niwy*. Jako członek parlamentu zmarły należał do stronnictwa postępowego i był niezmiernie czynny we wszystkich reformach, przeprowadzonych w ostatnich latach w Anglii.

Projekt połączenia Francji z Anglią za pomocą tunelu, znowu wchodzi na porządek dzienny. Tunel ten będzie miał długości 30 kilometrów i ma kosztować około 100,000,000 franków; przestrzeń może być przebieżoną w 20 minutach.

W Londynie wychodzi dziennik pod tytułem *The Victoria Times*, poświęcony obronie praw

kobiety. Jest redagowany przez kobietę. Wychodzi tygodniowo co sobotę.

Spostrzeżenia meteorologiczne. — Dnia 12 maja po południu częsty deszcz, termometr doszedł tylko do 12.6 R. Barometr ciągle opada; rano o 6 dnia 13 stan jego był 327.64, termometru 5.2 R., poczem przed południem znów deszcz i chłód. Wiatr zachodni zimny.

HOTEL SASKI. *Przyjechali:* Marjan Dydyński wł. d. z Raciborska; Juljusz Boski z synem ob. z Bobrownik; Kaz. Waliszewski ob. z Warszawy; Szymon Bielański, Józef Trenner, urz. drogi żel. z Częstochowy; Franc. Lohman wł. d. z Kongresówki.

Wiadomości urzędowe.

— Prezes sądu wyższego w Krakowie mianował Jana Kochańczyka, kancelistę przy sądzie powiatowym w Krynicy, oficjałem sądu obwodowego w Rzeszowie.

Wyciąg z dziennika urzędowego *Gazety Lwowskiej* z dnia 2 i 3 maja.

Edykt. Sąd obwod. w Tarnopolu ogłosił konkurs na majątek Moj. Hellreich, kupca w Mikulińcach.

Licytacje. W sądzie pow. w Jordanowie, dnia 18 czerwca, 14 lipca i 25 sierpnia, realność l. 137 w Rabce. — W sądzie pow. w Dobromilu, dnia 27 czerwca i 12 września, realność l. 5 w Kropiwniku. — W lwowskim sądzie krajowym, dnia 10 czerwca i 14 lipca, dobra Krowica z przyległościami; cena wywoławcza 94,824 zł. 67 c.

Konkurs. Dnia 19 kwietnia b. r. umarł w Grzybowicach wielkich, powiecie lwowskim, pleban obrz. gr. katol. ks. Szymon Witrykus, przeżywszy lat 72, z tych w stanie duchownym 36. Do parafii tego probostwa wraz z filją w Brzuchowicach, należy w 4 miejscowościach 115 dusz. Obowiązki pasterskie pełni każdorazowy pleban. Prawo patronatu wykonuje ks. Kalikst Poniński. Główne uposażenie stanowią: 23 morgów 501 sążni kw. ról w dobrej żyznej glebie, 16 morgów 504 sążni kw. łąk wydających siano słodkie i 6 morgów 246 sążni kw. pastwisk, a prztem kilka pomniejszych źródeł. Czysty dochód roczny obliczony jest na 96 zł. a celem uzupełnienia kongruy na 315 zł., dopłaca fundusz religijny rocznie 219 zł., pokrywając wszystkie podatki plebańskie wraz z dodatkami.

Gospodarstwo przemysł i handel.

Losy miasta Krakowa otrzymały prawo kotowania na giełdzie wiedeńskiej.

Ogłoszenie. — Komitet c. k. towarzystwa gospodarczo-rolniczego, stosownie do uchwały ogólnego zgromadzenia z d. 11 marca 1872, odezwa z d. 12 listopada 1872 l. 5958 zgło-

sił się do wszystkich dłużników towarzystwa z załączeniem każdemu szczegółowego rachunku przypadającej od niego należności i z najuprzejmiejszym wezwaniem o porozumienie się względem niej stanowiącej do końca grudnia r. z.

Na posiedzeniu ogólnego zgromadzenia dnia 26 marca r. b. zdał komitet sprawę z tej czynności, gdy zaś stosunkowo zbyt szczupła liczba dłużników zaspokoila słuszne ze wszzech miar oczekiwania, przeto zgromadzenie ogólne poleciło komitetowi przeprowadzenie przeciw załączającemu dłużnikom kroków prawnych.

Zanim do nich komitet przystąpi, pragnąc oszczędzić sobie i stronom interesowanym wynikających ztąd nieprzyjemności i kosztów, postanowił oczekiwać jeszcze do dnia 1 października r. b. polubownego porozumienia się z dłużnikami: uprasza ich przeto najuprzejmiej, aby w myśl powołanej odezwy zeszłorocznej i na podstawie dołączonych do niej rachunków, zgłoszenia swoje do komitetu jak najrychlej, a najpóźniej do wzmiarkowanego terminu nadesłać raczyli.

Przy tej sposobności zwraca komitet uwagę na obowiązujące każdego członka postanowienia § 14 statutu, orzekające „iż wystąpienie ze składu towarzystwa dozwolone jest członkom z końcem każdego roku; za poprzedniem najpóźniej na cztery tygodnie naprzód na piśmie do komitetu uczynionem oświadczeniem; w każdym zaś czasie występujący członek obowiązany jest zwrócić udzielony mu dyplom, również jak wszelkie załączności po dzień wystąpienia należne uiścić”.

Kraków dnia 9 maja 1873.

H. Wodziecki, prezes.

J. M. Jawornicki, sekretarz.

Targ zbożowy na Baranie i Kleparzu dnia 12 i 13 maja. — Targ wczorajszy na Baranie pod względem dowozu był znaczniejszy, wynosił do 600 korey, chęć kupna była widoczniejsza, ceny jęczmienia, owsa grochu i prosa podniosły się, pszenicę i żyto płacono po cenie z przeszłego targu.

Płacono pszenicę 252 fnt. 48—60; żyto 233 fnt. 35—40, jęczmień 212 fnt. 31—36; owses 138 fnt. 16—21; groch 256 f. 36—40; proso 238 fnt. 34—38 złp.

Ruch na dzisiejszym targu kleparskim był dosyć ożywiony, zakupna odbywały się dość znaczne; piękną pszenicę poszukiwano do młynów i o 15 cent. od ostatniego targu wyżej płacono. W ogóle powiedzieć można, że ceny zboża podniosły się. Do Galicji zakupywano dużo żyta na miarę.

Płacono za pszenicę czerwoną 170 fnt. od 13—14.75, białą 14—15.15; żyto na miarę 8.10—8.75, na wagę 160 fnt. 9—9.40; jęczmień na miarę 7.50—7.90, na wagę 140 fnt. 8—8.5; owses na miarę 4.25, na wagę 100 f. 5—5.50; groch 9.50—10; proso 8—9 zł.

Stan kasy tow. zaliczkowego w Rzeszowie. Aktywa: gotówka 203 zł. 62 c., weksle eskontowane 47798 zł., pożyczki na zastaw 1150 zł., konto bieżące 1828 zł. 54 c., konto inwentarza 354 zł., 44 c., konto administracji 225 zł., 88 c., razem 51560 zł. 48 centów. Pasywa: Udziały członków 15053 zł., 18 c., wkładki na rachunek bieżący 23897 zł. 78 c., konto procentów (zwykła) 1703 zł., 65 c., konto funduszu rezerwowego 405 zł. 87 c., konto kredytorów 10500 zł., razem 51560 zł. 48 c.

Rzeszów, 1 maja 1873.

Dyrekcja:

Ferd. Schaiter.—Dr. M. Pedenkowski.

Henr. Straszewski.—E. Neugebauer.

Ajencja banku galicyjskiego dla handlu i przemysłu w Oświęcimie:

Oświęcim, dnia 12 maja. — Na dzisiejszym targu w Wiedniu, godz. 1 w południe, było sprowadzonych wołów sztuk 4813, zameldowanych 5,047, płacono za centnar 31—34.50; wiele zostało nie sprzedanych.

Wiedeń, 12 maja. — Na targ dzisiejszy dostawiono 4965 wołów, między temi z Galicji i Bukowiny 2565, z Węgier 2154, z Niemiec 246. Płacono za centnar 31—32, lepszych 32 1/2—33, najlepszych 34—35 zł.; około 300 nie sprzedano.

Ostatnie wiadomości.

Komitet lwowski do zbierania składek na szkoły ludowe na posiedzeniu dnia 12 mb., w którym wziął udział także delegowany od komitetu krakowskiego p. Chrzanowski, uchwalił, ażeby zebrana ze składek suma 63,000 zł. użyć na budowę szkół w ten sposób, iż gminom zamierzającym stawiać nowe domy szkolne dawane będą zasiłki na ten cel do wysokości 300 zł.

Deputacje giełdzystów i kupców wiedeńskich osiągnęły zupełny rezultat. Rada ministrów zgodziła się na przedsięwzięcie środka przeciw kryzys giełdowy takiemu, który sam najlepiej maluje wielkość grożącego niebezpieczeństwa. — Paragraf 14 statutu bankowego, ograniczający sumę wypuszczonych papierów państwowych, które nie mogą być pokryte leżącym w kasie złotem do 200 milj., zostaje zawieszony. Bank będzie wydawał tyle banknotów, ile będzie potrzeba na udzielanie pożyczki zagrożonym finansistom na zastaw, dopóki zaufanie a z nim kryjące się kapitały prywatne nie wrócą na targ pieniężny. Jest to w każdym razie środek bardzo niebezpieczny i obosieczny. Rząd węgierski dał przyzwolenie na ten środek, zostawiając odpowiedzialność zań rządowi przedtawiskiemu.

Telegramy „Kraju”

Przemysł 14 maja. Rada gminna obradła dziś prawie jednogłośnie naczelnikiem miasta dra Walerego Wajgerta; wieczorem, pomimo deszczu, urządzono mu pochód z pochodniami i serenadę za wiarogodność.

Wiedeń 14 maja. Dzisiejsza urzędowa *Gaz. Wied.* ogłasza rozporządzenie cesarskie zmieniające statut bankowy.

Peszt 13 maja. Izba niższa przyjęła ustawy o banku eskontowym i handlowym.

Berlin 13 maja Pruski minister handlu Itzenplitz otrzymał dymisję; na jego miejsce mianowany sekret. stanu Achenbach.

Madryt 13 maja. Odkryty został spiszek karlistów; trzy osoby zostały aresztowane.

Kursa. — Wiedeń 13 maja godz. 4 m. 30. — 4% zjednocz. dług państwa banku 67.50. — Zjedn. oblig. państwa w srebrze 72.—. — Losy z 1860 r. 96.—. — Akcje banku 940.—. — Akcje kredytowe 305.—. — Londyn 110.25.—. — Srebro 108.75.—. — Dukaty —.—. — Lombardy 180.—. — Losy z 1864 r. —.—. — Akcje franko-aust. 114.—. — Napoleony 8.85.—. — Akcje kolei Karola Ludwika 210.—. — Akcje kolei lwow. czern. —.—. — Akcje kolei półn. wschodniej —.—. — Akcje banku związkow. —.—. — Oblig. indemn. gal. —.—. — Akcje banku wied. dla obrót —.—. — Akcje anglo-banku 239.—. — Akcje kolei rząd. 317.—. — Kolei siedmiogrodz. —.—. — Kolei Rudolfa —.—. — Tramway —.—. — Banku budowy —.—. — Akcje kolei wschodniej —.—. — Akcje banku anglo-węg. —.—. — Akcje kolei zjedn. —.—. — Losy tureckie —.—. — Losy premj. węg. 92.—. — Akcje kolei bogumińskiej —.—. — Akcje kolei ces. Elżbiety —.—. — Akcje kolei półn. zachodn. 205.—. — Akcje franco-hungaria —.—. — Ogólny bank austr. 210.—. — Akcje nowego wiedeńskiego tow. Tramway —.—.

Wydawca i redaktor odpowiedzialny:
Stanisław Gralichowski.

Kurs papierów i pieniędzy.

KRAKOW, 13 maja.		płaca	żądaja
		Zł. c.	Zł. c.
5% Obligacje indemn. galicyjskie	76 50	78 50	
kupon ubiegły ... —15			
4% Listy zastawne galicyjskie	71 —	72 50	
kupon ubiegły ... 146			
5% Listy zastawne galicyjskie	78 25	79 75	
kupon ubiegły ... 183			
4% Listy zastawne polskie serja I.	93 50	95 50	
kupon ubiegły ... 155			
4% Listy zastawne polskie serja II.	92 75	94 50	
kupon ubiegły ... 155			
5% Listy zastawne polskie nowe	92 75	94 50	
kupon ubiegły ... 194			
4% Listy likwidacyjne polskie	78 —	79 50	
kupon ubiegły ... 180			
6% Listy zastawne banku hip. gal.	87 75	89 50	
kupon ubiegły ... 120			
6% Listy zastawne banku włościań.	94 —	96 —	
kupon ubiegły ... 218			
Galic. zakładu kredyt. ziemskiego:			
5 1/2% Listy zast. 36-letnie srebrem.	—	—	
6% Listy zast. 36-letnie banknot.	—	—	
6% „ „ 18-letnie	—	—	
Akcje kolei warszawsko-wiedeńskiej.	94 50	96 50	
„ „ galic. Karola Ludwika	208 —	212 —	
„ „ lwowsko-czern.-jaskiej	—	—	
„ „ banku dla han. i przem. 80 zł.	—	—	
Losy krakowskie na 20 zł.	—	25 —	
„ 5% (Donau-regulirung)	—	—	
„ premjowe węgierskie	—	—	
„ 3% tureckie 400 franków	—	—	
„ miasta Stanisławowa	—	25 —	
Srebro nowe austriackie	108 —	110 —	
„ w kuponach	107 25	109 —	
„ (obraczkowy rubel)	167 —	172 —	
Ruble papierowe rosyjskie	148 —	150 —	
Talary pruskie	164 —	166 —	
Dukat obraczkowy	5 16	5 26	
20-frankówka	8 78	8 90	
Rumuńskie obligacje 100 tal.	44 50	45 50	

WIEDEN, 12 maja.		płaca	żądaja
		Zł. c.	Zł. c.
Renta austriacka 5%	66 75	67 25	
„ „ w srebrze 5%	70 75	71 50	
Losy:			
Z roku 1839 całe za 100 zł.	—	—	
„ 1839 5/5 „ 100 „	—	—	
„ 1860 całe „ 250 „	92 —	93 —	
„ 1860 1/5 „ 500 zł.	95 50	96 50	
„ 1860 1/5 „ 100 „	116 —	117 —	
„ 1864 za 100 zł.	138 —	139 —	

płaca		żądaja
Zł. c.	Zł. c.	
Węgierskie pożycz. prem. na 100 zł.	—	—
Kredytowe 1860 r.	—	40 zł. m. k.
Krakowskie	—	20 zł.
Ofen (Budy)	30 50	31 —
Rudolfa	14 50	15 —
Salzburga	—	20 „
Obligacje:		
Indemnizacyjne galicyjskie	77 —	78 —
Pożycz. kolei węg. sr. 5% szt. 120 zł.	99 55	100 —
Akcje bankowe:		
Anglo-austriackie	238 —	242 —
Boden-Credit austriack.	80 „	—
„ węgier. „	85 „	90 —
Franco austriackie	115 —	118 —
„ węgierskie „	68 „	70 —
Galic. banku hipotecz.	160 „	—
„ dla handlu i prz.	80 „	—
„ Landebk. Lwów.	100 „	—
Handelsbank wiedeński	200 „	—
Interventionsbank	80 „	—
Länderbank Verein	140 „	—
Nationalbank	910 —	920 —
Unionbank	202 —	205 —
Vereinsbank austriackie	200 „	125 —
Verkehrsbank	80 „	—
Wechslerbank wiedeński	80 „	—
Wechslerstaben Gesel.	80 „	—
Wiener Bank Verein	80 „	—
Akcje kolei:		
Areyksiecia Albrechta	200 zł.	—
Alföld Fiume	200 zł. sr.	—
Dniestrzańskie	200 „	615 —
Elisabeth	200 zł. m. k.	231 —
„ Linz Budw.	200 zł. sr.	—
Eperies-Tarnow	200 „	—
Ferdinand Nordbahn	1000 zł. m. k.	2140 —
Gal. Karl Ludw.	210 zł. sr.	214 —
Kaschau Oderberg	200 zł. m. k.	159 —
Lemb. Czern. Jassy	200 „	—
Rudolfbahn	200 „ sr.	—
Siebenbürger I.	200 „	—
Staatsbahn (500 fr.)	200 „	318 —
„ II emisji	800 „	—
Südbahn (Lombard.)	200 zł. m. k.	163 —
Theissbahn	200 „	—
Tramway wied.	200 „	—
Weg. gal. I. Lupk.	200 „ sr.	—
„ Nordostbahn	200 „	—
„ Ostbahn (500 fr.)	200 „	—

płaca		żądaja
Zł. c.	Zł. c.	
Akcje przemysłowe:		
Baugesells. allg. oest.	80 „	—
Wied.	100 zł. m. k.	—
Bauverein	100 „	—
Katuzsa	200 „	—
Masz. wied.	200 „	—
„ lwow.	100 „	—
Parcelacyjne galic.	100 „	—
Wied. parcelacyjne	100 „	—
Listy zastawne:		
Allg. oest. Bd. Kr. los.	5% zł. sr.	100 25
„ „ 33 lat los	5% w. a.	88 —
„ gm. 40	5% „	85 —
Galic. Banku Hyp.	6% w. a.	88 50
„ Banku Włośc.	8% „	95 —
Nationalbank	5% m. k.	—
„ „	5% w. a.	90 —
Węg. tow. kred.	5 1/2% „	84 50
Oblig. pierwszeństwa:		
Areyks. Albrechta	100 w. a.	—
Alföld Fiume	5% zł. sr.	89 50
Dniestrzańskie	5% „	—
Ferd. Nordbahn	5% m. k.	89 50
„ „	5% zł.	85 50
„ „	5% zł. sr.	—
Gal. Kar. Lud.	5% „	101 50
„ II. em.	5% „	97 50
„ 1871 III.	5% „	—
Kasz. Oderb.	5% „	92 —
Lwów-Czern.-Jassy:		
„ I 1865	5% sr. w. a.	—
„ II 1867	5% „	—
„ III 1868	5% „	—
„ IV 1872	5% „	—
Mähr. Sch. Central	5% „	—
Siebenbürger I.	5% sr. w. a.	—
Südbahn (Lombardy)	3% „	108 —
Theissbahn	5% „	—
Weg.-galic. Lupkow.	5% „	—
„ Nordostb.	300 5% „	—
„ Ostbahn	300 5% „	75 50
WARSZAWA, 12 maja.		
Rrs. k.	Rsr. k.	
Listy zastawne serji 1.	4% „	95 15
„ „ 2.	4% „	93 95
„ kupon ubiegły	—	1 53 3/4
„ nowe	5% „	93 95
„ kupon ubiegły	—	1 91 1/2
„ likwidacyjne	4% „	79 10
„ kupon ubiegły	—	1 76 3/4

Współpracownik zegarmistrzowski
 nadolniony może znaleźć zaraz zajęcie w pracowni
Karola Friedleina
 w Krakowie. (4325 2-3).

Obwieszczenie.

Dla zasłonięcia stawiających nowe lub przeistaczających dawne budowle od szkód, na jakieby narażeni być mogli przez powierzanie robót osobom nieupoważnionym, — Magistrat podaje do powszechnej wiadomości, że w roku 1873 do wyrabiania planów i kierownictwa przy stawianiu budynków upoważnieni są w mieście Krakowie następujący

Inżynierowie i budowniczowie.

Barański Paweł.
 Beym Ludwik.
 Donhaiser Józef.
 Gebauer Aleksander.
 Euszczykiewicz Antoni.
 Matusiński Jacek.
 Nitsch Maksymilian.
 Nowicki Adam.
 Ochmański Józef.
 Pokutyński Filip.
 Żebrawski Teofil.
 Żółdani Stefan.

Do wykonywania robót ciesielskich przy budowach pod dozorem ukonsensowanego budowniczego upoważnieni są

Majstrowie ciesielscy:

Bruśnicki Władysław.
 Chojnacki Franciszek.
 Głowacki Andrzej.
 Hrobom Karol.
 Kołodziejski Wincenty.
 Kowalski Walenty.
 Müller Stanisław.
 Müller Wacław.
 Pszorn Julian.
 Romanowski Andrzej.
 Tlachna Franciszek.

Roboty murarskie wykonywać mogą pod dozorem upoważnionego budowniczego ukonsensowani

Majstrowie murarscy:

Drozdowski Andrzej.
 Drozdowski Jan.
 Ertel Jan.
 Grabowski Ignacy.
 Latkowski Ignacy.
 Majeranowski Wincenty.
 Müller Bronisław.
 Opid Adolf.
 Tomaszewski Paweł.
 Zieliński Jan.
 Zamojski Teofil.

Nakoniec upoważnieni są do wykonywania przy budowach robót kamieniarskich również pod dozorem ukonsensowanego budowniczego

Majstrowie kamieniarscy:

Bermann Samuel.
 Gadomski Walery.
 Galli Jan.
 Hochstim Berl.
 Hochstim Fabian.
 Hochstim Mendel.
 Korliński Jan.
 Langmann Ferdynand.
 Stehlik Edward.
 Wyspiański Franciszek.

Magistrat kr. gł. m. Krakowa
 dnia 5 Kwietnia 1873. (4301 3-3).

Praktykant

zamiejscowy, który skończył przynajmniej trzecią klasę normalną i nie ma jeszcze skończonego roku piętnastego, potrzebny jest do handlu Jakóba Barbery w Krakowie. Na listy frankowane odpowiada się zaraz. (4328 2-3).

Pierwszy upemij. wyrób krajowy

LODOWNI

na piwo

(Eiskasten & Eiskeller)

po najtańszych cenach

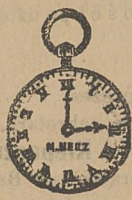
od 12 do 100 złr. w. a.

znanych z swej praktyczności i dobrego materiału.

Zaszczycony dwoma metalami wystawy Krakowskiej i Tarnowskiej poleca swój obfity skład wraz z pipami mosiężnymi i wentylami i udziela cenniki bezpłatnie

Franciszek Łazarski,

(4210 11-26). w Tarnowie na Grabówce.

Obfity i od wielu lat wzięty

Skład Zegarków

M. HERZA

z zegarmistrza w Wiedniu, Stephansplatz, 6, Aussenseite des Zwettlthofes, poleca wielki wybór wszelkich gatunków dobrze regulowanych zegarków z roczną gwarancją według cennika.

Zegarek nieuregulowany o 2 złr. taniej.

Genewskie zegarki kieszonkowe.

Srebrny cylinder z 4 rubinami...	10—13 fl.
" " z obwódka złotą i spręż.	13—15 "
" " damski	13—18 "
" " z podwójną kopertą...	16—17 "
" " z kryształ. szkłem	14—17 "
" " anker z 15 rubinami	16—19 "
" " z srebr. kop. wewnątrz	20—23 "
" " z podwójną kopertą...	18—23 "
" " " lepszy	24—28 "
" " z kryształ. szkłem	18—25 "
" zegarek z podwójn. kop. dla wojsk.	29—30 "
" Cylinder remontoar	22—26 "
" Anker remont. nakręc. z boku...	28—35 "
" " z podwójną kopertą...	36—40 "
" " z kryształ. szkłem	30—36 "
" " anker armée-remontoirs	38—45 "
" Złoty damski zegarek z 4 i 8 rubinami	25—30 "
" " emaliowany	30—36 "
" " ze złotą kopertą wewn.	35—40 "
" " emaliow. z brylantami	40—48 "
" " z kryształ. szkłem	32—45 "
" " z podw. kopertą 8 rubin...	40—48 "
" " emal. z brylantami	50—65 "
" " anker z 15 rubin.	38—44 "
" " bardzo elegancki	55—60 "
" " z podwójną kopertą	55—65 "
" " bardzo elegancki 65, 70, 80,	90, 100—120 "
" " anker z kryształ. szkłem	45—75 "
" " damskie zegarki ankrowe	40—48 "
" " anker z kryształ. szkłem	45—60 "
" " z podwójną kopertą	50—60 "
" " remontoirs 70, 80, 90—100	100, 110, 120—150 "
" " z podw. kop.	100, 110, 120—150 "
Remontory dla myśliw. i dla rzemieślników w pakowonem okuciu lub ze złotą talmi kopertą	13—17 "
Srebrne łańcuszki po fl. 2.50, 3, 4, 5, 6	7, 10—12 "
Złote łańcuszki po fl. 18, 20, 25, 30, 35, 40, 50, 60, 70, 80, 90—100	40, 50, 60, 70, 80, 90—100 "
Budziki z godzinami	7 "
" " same zapalające świecę	9 "
" " z narządem do wystrzału i zapalania świecy	14 "
Paryzkie budziki w eleganckich osłon. bronzowych	12, 13—14 "

Przenośne zegary dla kontrolowania strażników. na 6 staeyj, werk ankrowy w rubinach, najlepszy w świecie wyrób 40—48 " || Takie same przenośne na jedną staację | 28— |
| Francuskie zegary brązowe eleganckiej formy, 18, 20, 22, 25, 30 złr. | |
| Francuskie zegary salonowe 28, 30, 40, 50, 60, 70 do 100 złr. | |

Pendulowe zegary własnej fabryki z 2-letnim poręczeniem.

Codziennie do nakręcania 11, 12, 13 złr.
 Co 8 dni 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 25 złr.
 Bijący pół i całe godziny 32, 35, 38 złr.
 Bijący kwadrans i godziny 50, 55, 60, 65 złr.
 Regulator miesięczny 30, 32, 35, 40 złr.
 Za opakowanie pendulowego zegara fl. 1.50—2 fl.

Reparacje uskutecznia się najstaranniej. Zamówienia z prowincji za zaliczką pocztową lub za poprzednim przesłaniem należytości, uskutecznia się punktualnie. Przedmioty niepodobające się, ponatechniastwem odesłaniu, wymienia się. Zegarki przyjmuje się w zamian.

Na żądanie, za poprzednim nadesłaniem gotówki lub za przekazem pocztowym wysyła się zegarki i łańcuszki do wyboru.

Do łaskawego uwzględnienia.

Wszystkie moje zegarki są najlepszego gatunku, i dla tego słyną w świecie dla nadzwyczajnej taniości i trwałości. 3838(40-50)

W. e. k. uprzywilejowany (4285 7-8).

ZAKŁADZIE
sukien męskich
Filipa Kuranda
 w Wiedniu, Leopoldstadt
 przy Ferdynanda moście Nr. 1
 i rogu Taborstrasse, 1. piętro kupuje się najtańsze i najpiękniejsze suknie męskie z najwzrostszych i najnowszych tkanin po zadziwiająco niskich cenach.

Ubiór wiosenny zupełny fl. 25.
Wierzchni ubiór wiosenny fl. 13.
Noszone suknie
 sprzedaje się tanio.
 Zamówienia wykonuje się szybko i wypisuje się najtańszą wszelkie suknie męskie.

OGŁOSZENIE.

Wynajmuje się w Wiedniu, z usług lub bez onej, całkiem osobne i umeblowane mieszkanie na Hant-Parterze, złożone z 4 frontowych pokoi z balkonem, kuchnią, przedpokojem i pokojem dla służby, z piwnicą i strychem, tudzież z całkowitą pościelą i umeblowaniem, sprzętem kuchennym, kredensem i gospodarskim, od 20 Maja do 1 Września, za cenę siemset złr. (700 złr.). — Wieden, Hen-Gasse Nr. 80 Parterre, drzwi 5 naprzeciwko Belwedera. — Wiadomość szczegółowa tamże. (4297 6-6).

Zabawki i gry towarzyskie.

Uwzględnia się przy tem każde dziecię, młodsze i starsze, bogate i ubogie, nie masz w Wiedniu drugiego handlu, w którym sprzedawano towary w bardziej urozmaiconym wyborze i po cenach tak dostępnych. Rozmaite interesujące gry pouczające dla młodzieży szkolnej, jako też ogromny wybór nowych zajmujących gier towarzyskich dla dzieci wszelkich lat itd. itd.

Przepysne wystrojone lalki 1 sztuka cent. 30, 50, 80 złr. 1, 2, 3, 4.

Lalki nie ubrane 1 sztuka 10, 20, 30, 40, 50, 80 cent. 1, 2 złr.

Mechaniczne lalki biegające i głos wydające, poruszające głową, rękami i nogami 1 szt. 70, 90 cent. złr. 1.20.

Gry w lotto i tombole po cent. 20, 30, 50, 80. Młot i dzwonek cent. 10, 20, 30.

Domino cent. 20, 30, 50, 80.

Piękne szachy z figurami złr. 1.30, 1.50, 2.

Kregle cent. 10, 20, 40, 60, 80.

Gry ciepłowości cent. 20, 30, 40, 60, 80 złr. 1.

Pudełka z budowlami ct. 20, 40, 60, 80 złr. 1, 1.50 3.

Gry kubus ct. 30, 60, 70, 90 złr. 1.20, 2.

Pudełka do roboty ct. 60, 80 złr. 1, 1.50, 2.

Fortepianiki po złr. 1.50, 2, 3, 4.

Kotły, trąby, bębny, skrzypki, gitary, melodium, kobzy, harmonijki, dzwonki i inne instrumenta bardzo tanio.

Zabawki dla niemowląt z drzewa i kauczuku cent. 15, 25, 30, 50.

Rozmaite zwierzęta ze skóry cent. 5, 10, 20, do złr. 1.

Zwierzęta zupełnie naturalnie odrobione ct. 50, złr. 1 do 2.

Inne zabawki w 1060 sztuk do wyboru ct. 10 do złr. 4.

Gry towarzyskie od ct. 30, 50 do złr. 2.

Najnowsze książki z obrazkami dla dziewcząt z tekstem i bez tegoż 1 sztuka ct. 10, 15, 25, 45 65, 80 złr. 1.

Bez żadnego nauczania, dzieci zabawiając się mogą nauczyć się czytać za pomocą nowych pudełek do czytania z obrazkami 1 sztuka 1 złr.

Zabawiając można dzieci nauczyć rozmaitych robót ręcznych za pomocą nowych szkółek roboczych, 1 sztuka ct. 80, złr. 1.20, 2, 3.

Globusy sztuka ct. 50, 80 złr. 1, 1.50, 2.

Latarnia magica, zwana latarnia czarnoksiężka, najprzyjemniejsza rozrywka dla młodych i starych 1 sztuka z 12 obrazkami, ct. 65, 80 — złr. 1.50, 2, 3, 4 do 5.

1 mały gazowy instrument szklany zwany cudownym ptakiem, za pomocą którego do złudzenia można naśladować śpiew każdego ptaka, ta wielce zajmująca zabawka kosztuje tylko 25 cent.

Angielskie pudełka z narzędziami, napelnione wszystkimi narzędziami w domu używanymi; 1 pudełko złr. 1, 1.50, 2, 2.50, 3, 4, także same dla dzieci ct. 25, 35, 60, 80 złr. 1.

Doskonałe froebelskie gry dla samostnego zajęcia w wielkim wyborze, dla chłopców i dziewcząt wszelkiego wieku 1 gra ct. 80, złr. 1.50, 2.50, 3, 3.50.

Drukarnie kompletne z alfabetami i narzędziami dla dorosłych dzieci ct. 85, złr. 1.20, 1.80, 2.50, 3, 4 do 5.

Piękna książeczka do znaczenia i wyszywania z 30 nowymi wzorami za 5 ct.

Inne pouczające gry w wielkim wyborze.

Rozmaite zabawki w pudełkach spakowane w 100 rozlicznych rodzajach do wyboru, dla dziewcząt i chłopców za sztukę 10, 20, 40, 60 ct. złr. 1, 2.

Zdumienie i rozrywkę

sprawiają nowe salonowe ognie sztuczne, nie wydające żadnego przykrego zapachu, w bardzo urozmaiconym wyborze, sztuka 3, 5, 8, 10, 15 ct.

Piecyki, kucharki, stajenki, sklepy, pokoje, salony, wszystko zaopatrzone w sprzęty lub bez nich.

Dziecinne teatru 35, 60 ct. 1.20 złr.

Mały czarnoksiężnik.

Zapomocą poniższych przyrządów czarnoksiężnik można pojedyncze osoby, lub nawet całe towarzystwa zabawić w sposób nadzwyczaj zajmujący. Przyrządy te są w tak zdumiewający sposób skombinowane, że tylko posiadacz ich jest w stanie ogłądać rozmaite sztuki za pomocą ich wykonywane; osoba niewtajemniczona może całe godziny nad nimi łamać sobie głowę nieodszedłszy do żadnych rezultatów. — Do wszystkich aparatów dołącza się wyjaśnienie.

Wysadzić place przez każdy kapelus. 1 szt. ct. 35.

Zniknięcie monety, ct. 25

Czarodziejski młot. Za każdem udrzeniem znika jeden przedmiot 70 ct.

Kieszonkowe krzesiwo: kto je otworzy otrzyma dukata, 45 ct.

2 Kubki; w jeden wkładam cośkolwiek, gdzie to się znajduje? 80 ct.

Kłopotliwy nosigrosz, zawsze pełen pieniędzy i zawsze próżny 20 ct.

Jajko Kolumba, kto je postawi? 85 ct.

Gra karciana. Gdzie karta ma się ukazać? 65 ct.

Tańczące karty 40 ct.

Jedna karta, a jednak nikt jej nie zna 40 ct.

Czarodziejska butelka nie wyczerpane źródło, z którego sześć gatunków napoju nalać można, 1 sztuka 3 złr. 50 ct.

Możliwie czarowniczy, w którym wszystko tłuc i niszczyć można np. zegarki, szkło itd. złr. 2.50

Jest jeszcze wiele innych przyrządów, lecz te z braku miejsca nie mogą być tu wymienione.

Mnożstwo innych zabawek i gier towarzyskich, których wszystkich nazwać nie podobno po w. żej przytoczonych cenach, wyliczenie i jedynie otrzymać można w składzie niżej podpisanym. Cenniki bardzo zajmujące wydają się bezpłatnie.

Wspaniały Bazar A. Friedmana, Wiedeń, Praterstrasse, 26.

W S I (4333 1).
w pobliżu Krakowa
do nabycia poszukuje się bez pośrednictwa. — Uprasza się o oferty pod adresem
100 poste rest. Oels Preuss. Schles.

Złr. 5
otrzyma w c. k. policyi oddawca małej złotej broszki wyłożonej niebieskimi kamyczkami — zgubioną w niedzielę po południu w drodze z rynku głównego na dworzec kolei. (3332 2-2).

Ogłoszenie.
Do budowy mostów na drodze krajowej w Pałecznicy pod Zakliczynem potrzeba kilkunastu zdolnych
murarzy.
Majacy więc chęć objęcia tych robót zgłosić się zechcą do podpisanego, lub do inżyniera kierującego robotami Wgo Turskiego w Zakliczynie.
Dzierżaniny dnia 5 Maja 1873 r.
(4318 6-6). **Tomkiewicz**
Inspektor administrujący budową.

BUKEYE
Adr. **Platt i Spółki**
w Nowym - Yorku.

Najlepsza kosiarka w świecie! Skombinowana est niezrównana! W Austrii, Węgrzech używają przeszło 300 tych kosiarek z zadowoleniem! Świadcetw, pochwał, orzeczeń znawców i poleceń mnóstwo!

Ceny:
Kosiarka (nowy wzór) 350 złr.
Żniwiarka z samograbem i odkładaczem 500 „
Skombinowana kosiarka i żniwiarka ... 600 „

Do każdej maszyny darmo części rezerwowe i dwa noże.

Główne ajencye:
Józef Oesterreicher, Wiedeń, Akademiestr. 3.
Na Galicyę przyjmują zamówienia:
PP. Krasiński, Krański i Spł. we Lwowie, Galicyjski Bank krajowy we Lwowie.
Przed naśladownictwem się ostrzega! Każda maszyna zaopatrzona jest naszą firmą: **Adrianee Platt & Comp. Poughkeepsie N. Y. (4202 22-24).**

Obwieszczenie.
Z dnia 23 na 24 kwietnia r. b. Wydziałowi powiatowemu w Jasle złodzieje rozbili kasę „Wertheima“ i skradli 10525 złr. banknotami: a mianowicie 5000 złr. a 50, 2000 złr. a 10 złr., 3225 a 5 złr. i 300 a 1 złr., oraz obligacyę indemnizacyjną na 500 złr. Numer 2453. Kto wyśledzi sprawców kradzieży, otrzyma nagrody 500 złr., kto zaś sprawców kradzieży i pieniądze przynajmniej do wysokości 2000 złr., otrzyma nagrodę 1000 złr.
(4316 3-3). **Prezes Lisowiecki.**

Dla zwiedzających wystawę w Wiedniu!
Pokój ładnie umeblowany, z dwoma łózkami, osobnym wejściem, trzy minuty od Stadtparku i kolei konnej, jest dla dwóch panów za cenę trzech fl. w. a. dziennie do wynajęcia. Listy polskie adresować do pani Petermayer, Wien, Landstrasse, Salesianergasse Nr. 20, 3 Stock, Thür 7. (4320 3-3)

M. DWORSKI
W KRAKOWIE 4209(-?)
Rynek Główny L. 14,
utrzymuje na składzie

świeżą krowiankę
styryjską i czernichowską.

Proszek dla Dam
z apteki „pod złotym jeleniem“, na Kohlmarkt Nr. 11 udziela natychmiast skórze białości, gładkości i delikatności, nawet bynajmniej nie będąc szkodliwą. Cena pudełka proszku różowego lub białego 50 kr.
Prawdziwy ma tylko jedynie w głównym i rozsyłkowym składzie, w aptece „pod złotym jeleniem“ Kohlmarkt L. 11 W. Twerdy w Wiedniu. (4278 4-20).

Wielki skład
zur z żelaza lanego i kutego
tudzież glinianych, jako też rur do spajania
utrzymuje zawsze (4295 5-8).
kontynentalne akcyjne Towarzystwo do zakładania wodociągów i urządzeń gazowych
(Continental-Actien-Gesellschaft für Wasser- u. Gas-Anlagen)
w **Berlinie**, Prinzenstrasse 71, w **wrocławiu** Altbüßerstrasse 12, w **Gracu** Radetzky Str. 1.

Wiadomość
dla zwiedzających wystawę powszechną.
Pierwszy ogólny koncesyonowany
zakład do wynajmowania pomieszczeń i pośredniczenia
Ottona Mietzla
w Wiedniu, miasto, Wollzeile L. 6 na półpiętrze (Mezzanin)
urządził podczas wystawy powszechnej
osobny oddział do pośredniczenia w wynajmowaniu pomieszczeń i do ich dostarczania dla obcych, i ma tak rozległe stosunki, że może każdego czasu ile możliwości według życzeń wskazać większe umeblowane i nieumeblowane mieszkania roczne, miesięczne i letnie, tudzież mniejsze pomieszkania, osobne pokoje, gabinety i t. p. i wystarać się o nie z pewnością, jeżeli zamówienie będzie wczesne. Uprasza się dlatego o oplatne przysyłanie zamówień z dokładnem wyrażeniem wszelkich możliwych życzeń na 8—14 dni przed przybyciem z zaliczeniem stosownej zaliczki na najem, tudzież z wynagrodzeniem za pośrednictwo. (4281 7-16).

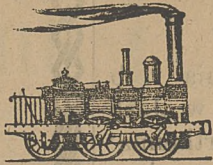
Dna i gościec
mogą być uleczone. Najdoświadczeńszym i prawdopodobnie jedyn. środkiem na te choroby jest „Goścowa wata“ **Dra Patison'a**
szczególnie stosownym w gościecowych boleściach w twarzy, piersiach, szyi i zębów, w dnie w głowie, rękach i kolanach, w darciu w członkach, w grzbiecie i ledźwiach itd. — Cała paczka po 70 kr. — pół paczki po 40 cent. — W Krakowie w aptecce **Stockmara**. 3054(3-12)

NA MAŁE RATY
kwartalne lub miesięczne
sprzedajemy listy ratowe na pojedyncze losy, jako też w dowolnie zestawionych grupach i pod najkorzystniejszych warunkami.
Zaraz po złożeniu pierwszej raty i podczas upłacania gra każdy jedynie sam na wszystkie wygrane wszelkich losów.
(4312 4-5). Na najbliższe ciągnięcia zalecamy szczególnie
Węgierskie premiowe losy
ciągnięcie 15 Maja, główna wygrana 150.000 złr.
Losy z roku 1864
ciągnięcie 1 Czerwca, główna wygrana 250.000 złr.
3% losy tureckie na 400 frank.
ciągnięcie 1 Czerwca, główna wygrana 300.000 franków.
Oddział ratowy Austriackiego Przemysłowego Banku dawniej **Edw. Fürsta**, Wiedeń Stefansplatz.
W Krakowie reprezentcyja: **Aron Eibenschütz** w Runky.

KANTOR WYMIANY
filii c. k. uprzyw. galic.
AKCYJNEGO BANKU HIPOTECZNEGO
W KRAKOWIE
poleca się Szanownej Publiczności
do kupna i sprzedaży papierów państwowych, losów, akcji, priorytetów, listów zastawnych, oraz wszelkich monet po cenach najkorzystniejszych.
Zamiejscowe zlecenia skutecznia się odwrotną pocztą. 4177(-25)

KANTOR WYMIANY
Wiedeńskiego Banku Komisowego
(Wechselstube d. Wiener Commissions-Bank)
Schottenring N. 18,
wypuszcza
ASSYGNATY ODBIORCZE
na niżej wymienione grupy losów, a kombinacye te można liczyć do najkorzystniejszych już dla tego, ponieważ każdemu właścicielowi takiej assygnaty, następuje się sposobność grania samemu na wszystkie wielkie i mniejsze wygrane, tudzież otrzymywania odsetków w ilości 30 frank. w złocie i 10 fl. w notach bankowych.
Grupa A. (w roku 16 ciągnięć).
Miesięczne raty a fl. 10. Po złożeniu ostatniej raty, otrzyma każdy uczestnik następujące cztery losy:
1 5%owy los państwa z r. 1860 na fl. 100. — Główna wygrana fl. 300.000 z premią wykupna wyciągniętej seryi a. w. fl. 400.
1 3%owy ces. turecki los państwowy na 400 franków. — Główna wygrana 600.000, 300.000 franków w złocie.
1 los księstwa Brunzwickiego na 20 talarów. — Główna wygrana 80.000 talarów bez najmniejszego potrącenia.
1 los Insbrucki (tyrolski). — Główna wygrana fl. 30.000.
Grupa B. (w roku 13 ciągnięć).
Miesięczne raty a fl. 6. — Po złożeniu ostatniej raty, otrzyma każdy uczestnik następujące losy:
1 3%owy ces. turecki los państwowy na 400 franków. — Główna wygrana 600.000, 300.000 franków w złocie.
1 los księstwa Brunzwickiego na 20 talarów. — Główna wygrana 80.000 talarów bez najmniejszego potrącenia.
1 los Sasko-Meinlingenski. Główna wygrana fl. 45.000, 15.000 niem. połud. waluta.
Potem Assygnaty odbiorcze na piąte części 5%owych losów państwa z r. 1860. — Miesięczne raty a fl. 6.
Potem Assygnaty odbiorcze na całe losy państwa z r. 1864. Miesięczne raty a fl. 10.
Potem Assygnaty na połówki losów państwa z r. 1864. — Miesięczne raty a fl. 4.
Potem Assygnaty odbiorcze na połówki losów węgierskich. Miesięczne raty a fl. 3.
Potem Assygnaty odbiorcze na losy Brunzwickie 20 talarowe. Miesięcz. raty a fl. 2.
Potem Assygnaty odbiorcze na Insbruckie losy. — Miesięczne raty a fl. 2.
Prócz tego przyjmuje Kantor Giełdowy i Wymiany Wiedeńskiego Banku Komisowego wszelkie jakiegokolwiek nazwy noszące sprawy bankowe, giełdowe i wymiany.
Weksle a vista i akredytywy, rozpisuje się najtaniej na wszystkie wielkie miasta w Europie i w Ameryce.
Polecenia miejscowe i z prowincyi wykonuje się bardzo szybko, dobrze, a od pieniędzy i waluty zakupionych przez Kantor Giełdowy, bierze się opłatę pod najprzystępniejszymi warunkami, uwzględniając zawsze targ pieniężny.
Biura otwarte są codziennie od godziny 9 rana do 6 godziny wieczór bez przerwy.
Zamiejscowe polecenia wykonuje się prędko, jako też za zaliczeniem. — Listy ciągnięć roszyla się franko darmo po każdym ciągnięciu. 4148(-30)

C. k. uprz. galic. ko-

lej Karola Ludwika.

OGŁOSZENIE.

Z powodu **wiedeńskiej wystawy światowej** odchodzą będą
z KRAKOWA do WIEDNIA w dniu 9, 13, 17, 21, 24 i 31 Maja b. r.

osobne pociągi osobowe,

które z Krakowa o godzinie 7 minucie 10 wieczorem (czas pragski) odchodzą, a następnego dnia o godzinie 7 minucie 33 do Wiednia przychodzą.

P. T. podróżnym, którzy ze Lwowa, Gródka, Przemyśla, Jarosławia, Łańcuta, Rzeszowa, Dembicy, Tarnowa i Bochni do tych osobnych pociągów przyłączyć się zamyszlają, służy do użycia osobowy pociąg Nr. 4., który na oznaczonym dniu o godz. 5 min. 5 zrana ze Lwowa odchodzi, i wydane im będą bilety ważne na czternaście dni po następujących zniżonych cenach:

Z Bochni	do Wiednia i napowrót	II. klasą	19 zł.	52 et.	III. klasą	13 zł.	02 et.	
" Tarnowa	" " "	"	21	" 24	"	14	" 17	"
" Dembicy	" " "	"	22	" 69	"	15	" 14	"
" Rzeszowa	" " "	"	24	" 74	"	16	" 49	"
" Łańcuta	" " "	"	25	" 47	"	16	" 97	"
" Jarosławia	" " "	"	26	" 98	"	17	" 98	"
" Przemyśla	" " "	"	28	" 51	"	19	" —	"
" Gródka	" " "	"	31	" 36	"	20	" 89	"
" Lwowa	" " "	"	32	" 78	"	21	" 84	"
" Złoczowa	" " "	"	36	" 08	"	24	" 04	"
" Tarnopola	" " "	"	38	" 86	"	25	" 90	"
" Podwołoczysk	" " "	"	41	" 10	"	27	" 40	"
" Brodów	" " "	"	36	" 80	"	24	" 53	"

(4326 2-2)

P. T. podróżnym zaś, jadącym ze Złoczowa, Tarnopola, Podwołoczysk i Brodów służy do użycia pociąg Nr. 6., a względnie Nr. 12. poprzedzającego dnia.

Lwów 6 maja 1873 roku.

Dyrekcya ruchu.

Klimatyczny i żetyczny zakład W JAWORZU (Ernsdorf)

na górnym austriackim Szlasku,
trzy ćwierci mili od dworca kolei żelaznej w Bielsku (Bielitz) położony
będzie otworzonym dnia 15 Maja.

Kuracja żetyczą mlekiem i kumyssem. Kąpiele z igliwia. Prześliczny Park, dogodne mieszkania, dobre restauracje, sale koncertowe, muzyka stała.

(4246 5-6).

Dyrektor zakładu: Med. Dr. Michał Kaufmann.

Waltera A. Wood'a kosiarki i żniwiarki

uwieńczone były przeszło 460 pierwszemi nagrodami, pomiędzy którymi są największe, jakie kiedy udzielono. 106 pierwszych nagród w 1871 — 72 za „The Champion” żniwiarkę i „atentowaną kosiarkę”, pomiędzy którymi: złoty medal i 50 dukatów w Miskolczu na Węgrzech, w lipcu 1872; pierwszy sreb. rządowy medal nagrody i 40 dukatów w Hostiicach pod Pragą w sierpniu 1872.

169,468 kosiarek zrobil i sprzedał Walter A. Wood do września 1872, z tych 17,079 w roku 1872. Liczby te są wymowniejsze niż wszelkie zachwalanie i dlatego kosiarki Wooda słyną jako najlepsze w świecie.

Walter A. Wood. Hoosick - Falls. Nowy York

Europejski centralny kantor: Londyn.

Generalna agencja na niemiecką część Austrii, Szlask, Ks. Poznańskie, Galicję i sąsiednie kraje:

A. Mackean & Comp.

Na tegoroczne żniwa zalecamy, ręczną za najlepszą użyteczność i największą trwałość:

„New Champion” żniwiarkę

opodatkowaną | transito
franko Krakówz samodzielnym odkładaczem..... zlr. wa. 455 | zlr. 445
pełną z dwoma nożami i rezerwowymi potrzebami.

„Patentowaną kosiarkę”

całą z żelaza, pełną z 2 nożami..... zlr. wa. 295 | zlr. 285

Ilustrowane cenniki i objaśnienia na żądanie darmo i franko. Przy wielkim popycie prosimy o wczesne zamówienia, byśmy je mogli rychło uskutecznić.

A. MACKEAN & COMP.

w KRAKOWIE Ulica Basztowa Nr. 158 (przy plantach).

Generalna agencja:

Robey'a & Comp. Linkoln, na lokomobile, młocarnie z patentowemi ramami żelaznemi i t. d.
Sam. Worssam'a & Comp. Londyn na tartaki i maszyny do obrabiania drzewa.
Drylownicy i konne grabie z stalowemi zębami z własnej fabryki.
Przewracacze siana, wagi dziesiętne i do bydła i inne maszyny rolnicze pochodzące z najznakomitszych fabryk specjalnych.
(4287 5-5).

Sprzedaż bydła hodowego.

W dniu 29 maja r. b. o godz. 11 przedpołudniem odbędzie się na arcyksiążęcym folwarku Lipowa 2 mile od stacji kolejnej Bielsko oddalonym, sprzedaż licytacyjna około 20 sztuk baranów ze stadniny czystej rasy angielskiej Southdown.

Stadnina ta pochodzi od lorda Walsingham w Mertonhall i zostaje prawie corocznie z tego samego źródła ukompletowaną i odświeżaną.

Równocześnie odbędzie się sprzedaż licytacyjna około 15 sztuk buhajków czystej rasy holenderskiej.

Takowe hodowane są od zwierząt tak pod względem rozplodu jako też i mleczności odznaczających się.

Dyrekcya dóbr galicyjskich Jego ces. i król. Wysokości

Arcyksięcia ALBRECHTA w Żywcu.

(4252 4-6).

Wielki medal złoty Moskwa 1872.

Ekstrakt mięsny Buschenthala

z fabryk Łukasza Herrera y Obes y Cie, Montevideo.

Zwraca się uwagę Publiczności, iż według orzeczenia najznakomitszych autoryczności n. p. Fresenius Wiesbaden, Fleck Dresden, Kletziński Wien, Reichardt Jena, Stöckhardt Tharand, Wunderlich Leipzig, Verigo Odessa, Völker London, Charité Direction Berlin, etc. etc. Ekstrakt mięsny Buschenthala jest wyborniej jakości. — Ekstrakt mięsny Buschenthala jest oraz najtańszym ekstraktem mięsnym. (4260 5-6).

Główny skład dla Galicji we Lwowie

O. T. WINCKLERA.